OIKEUSMINISTERIÖ

LISÄSELVITYS HE 6/2020 vp

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Erityisasiantuntija Anne Kohvakka

8.1.2021

Lakiehdotukset

1.

Laki

vankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vankeuslain (767/2005) 1 luvun 9 §:n 2 momentti, 2 luvun 10 §:n 3 momentti, 4 luvun 4 §:n 3 momentti, 9 luvun 3 § ja 10 §:n 2 momentti, 12 luvun 2 §:n 1 momentti, **2 a §:n 1 momentti,** 5 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentti ja 8 §:n 1 momentti, 13 luvun 2 §:n 3 momentti, **16 luvun 6 §:n 1 momentti,** 19 luvun 1 ja 2 § sekä 20 luvun 2 §:n 7 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 9 §:n 2 momentti, 12 luvun 2 §:n 1 momentti**, 2 a §:n 1 momentti**, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti,13 luvun 2 §:n 3 momentti, 19 luvun 2 § ja 20 luvun 2 §:n 7 kohta laissa 393/2015, 2 luvun 10 §:n 3 momentti laissa 33/2015, 9 luvun 3 § ja 10 §:n 2 momentti laissa 383/2017 sekä 19 luvun 1 § osaksi laissa 735/2011, sekä

lisätään 2 luvun 2 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 383/2017, uusi 2 momentti, 9 lukuun uusi 3 a §, luvun 9 §:ään uusi 4 momentti sekä 16 lukuun uusi 1 a § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset vankeuden täytäntöönpanosta

9 §

Toimivalta virka-ajan ulkopuolella

— —

Rikosseuraamusalueen päivystävä virkamies saa käyttää täytäntöönpanosta vastaavalle virkamiehelle kuuluvaa päätösvaltaa rangaistusaikaa koskevan päätöksen tekemisessä ja etsintäkuuluttamisessa, jollei asia siedä viivytystä.

— —

2 luku

Täytäntöönpanon aloittaminen

2 a §

Etsintäkuuluttaminen

— —

Rikosseuraamuslaitos voi etsintäkuuluttaa vangin *täytäntöönpanon jatkamiseksi*, jos hän:

1) karkaa tai poistuu luvatta vankilasta, 8 luvun 9 §:n 2 momentissa tarkoitetusta sijoituspaikasta tai 10 luvun 2—4 §:ssä tarkoitetusta hoitopaikasta;

2) on ollut 8 luvun 6 §:n tai 9 §:n 1 tai 3 momentin taikka 14 luvun nojalla myönnetyllä luvalla vankilan ulkopuolella eikä palaa lupaehdoissa määrättynä ajankohtana taikka rikkoo muuten luvan ehtoja.

10 §

Päätösvalta

— —

Täytäntöönpanosta vastaava virkamies tai täytäntöönpanojohtajan määräämä muu täytäntöönpanoyksikön virkamies päättää tuomitun tai vangin etsintäkuuluttamisesta ja sen peruuttamisesta.

4 luku

Saapuminen ja sijoittaminen vankilaan

4 §

Säännöksistä ja vankilan oloista tiedottaminen

— —

Vankien saatavilla on oltava kokoelma vankeja koskevista laeista, asetuksista ja muista säädöksistä. Vankien saatavilla on oltava myös luettelo, josta käyvät ilmi vankilaa ja sen henkilökunnan toimintaa valvovat viranomaiset sekä ihmisoikeuksien toteutumista valvovat toimielimet, joille vangilla on kansainvälisten sopimusten mukaan valitus- tai kanteluoikeus.

9 luku

Vangin omaisuus ja tulot

3 §

Rahan ja muiden maksuvälineiden hallussapito

Suljetussa vankilassa vangilla ei ole oikeutta pitää hallussaan rahaa tai rikoslain 37 luvun 12 §:ssä tarkoitettuja muita maksuvälineitä. Vangin käyttöön ~~voidaan kuitenkin antaa~~ *annetaan kuitenkin* Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymä maksukortti. Vangin hallussa olevat rahat ja muut maksuvälineet otetaan vankilassa säilytettäviksi, talletetaan Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymälle maksukortille tai talletetaan vangin kustannuksella hänen tililleen pankkiin.

Avolaitoksessa olevalla vangilla on oikeus pitää hallussaan rahaa ja muita maksuvälineitä. Vangin käyttöön ~~voidaan antaa~~ *annetaan* Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymä maksukortti, *jos vanki sitä pyytää.* Vangin hallussa

olevat rahat ja muut maksuvälineet voidaan hänen pyynnöstään ottaa vankilassa säilytettäväksi, tallettaa Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymälle maksukortille tai tallettaa vangin kustannuksella hänen tililleen pankkiin.
Vangille annetaan kuukausittain ote hänen rahavarojensa tilinpidosta.

3 a §

Maksukortin käytön valvonta

Vangille annetun Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymän maksukortin käyttöä voidaan valvoa tavanomaisesta maksuliikenteestä poikkeavien maksutapahtumien havainnoimiseksi, siten että valvonta kohdistetaan yksinomaan maksutapahtumien lukumäärään ja rahamäärään.

Jos 1 momentin mukaisessa valvonnassa havaitaan tavanomaisesta maksuliikenteestä poikkeavia maksutapahtumia tai jos se on ~~muusta syystä~~ ~~tarpeen,~~ *Rikosseuraamuslaitoksen muun toiminnan yhteydessä ilmenneestä syystä taikka muulta viranomaiselta tulleen tiedon johdosta välttämätöntä* maksukortin käyttöä voidaan tapauskohtaisen päätöksen perusteella valvoa, siten että valvonta kohdistetaan ~~kaikkiin maksukortin käyttöä koskeviin~~ *vangin maksukortin tili*tietoihin. Edellytyksenä on lisäksi, että valvonta on ~~tarpeen~~ *välttämätöntä* rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Päätös voidaan tehdä enintään kuukauden määräajaksi kerrallaan.

9 §

Päätösvalta

— —

Edellä 3 a §:n 2 momentissa tarkoitetusta Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymän maksukortin käytön valvonnasta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies taikka hänen tällaisiin tehtäviin erikseen nimeämänsä ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

10 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

— —

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö antaa tarkemmat määräykset:

1) vangin käyttöön annettavan maksukortin ominaisuuksista, käyttöön antamisesta, säilyttämisestä ja käytöstä;

2) omaisuuden säilyttämisestä, lähettämisestä ja hävittämisestä;

3) omaisuusluettelosta ja siitä, mitä omaisuutta luetteloon merkitään;

4) 6 §:ssä tarkoitetun provision maksamisesta ja määrästä sekä mainitussa pykälässä tarkoitetun toimintarahan suorittamatta jättämisestä.

12 luku

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä

2 §

Viestin lukeminen ja jäljennöksen ottaminen

Vangille saapunut tai vangilta peräisin oleva kirje, muu postilähetys ja viesti saadaan lukea, jos se on tarpeen kyseisen vangin rikostaustaan, hänen vankeusaikaiseen käyttäytymiseensä, lähetykseen tai sen lähettäjään taikka vastaanottajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Lukemiseen oikeuttava päätös voidaan tehdä enintään kahden viikon määräajaksi kerrallaan.

— —

2 a §

Lukemisesta ilmoittaminen

Jos vangille saapunut tai häneltä peräisin oleva kirje, muu postilähetys tai viesti luetaan, lukemisesta ja lukemisen perusteesta on viipymättä annettava vangille tieto. Ilmoittamista voidaan lykätä, jos se on tarpeen rikoksen estämiseksi ~~tai selvittämiseksi~~, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Ilmoitus lukemisesta ja sen perusteesta on kuitenkin annettava kahden viikon kuluessa lukemisesta tai, jos vanki vapautetaan ennen mainittua määräaikaa, viimeistään vangin vapautuessa, jollei muusta lainsäädännöstä muuta johdu.

— —

5 §

Kirjeen tai postilähetyksen pidättäminen

Vangin lähettämä tai hänelle saapunut kirje, muu postilähetys tai viesti saadaan pidättää, jos pidättäminen on tarpeen rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi.

— —

7 §

Puhelun kuunteleminen ja tallentaminen

Vangin puhelua saadaan kuunnella ja puhelu tallentaa, jos se on tarpeen kyseisen vangin rikostaustaan, hänen vankeusaikaiseen käyttäytymiseensä tai puhelun vastaanottajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi.

— —

8 §

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä varmuusosastolla

Varmuusosastolla olevalta vangilta peräisin oleva ja vangille saapunut muu kuin 3 ja 4 §:ssä tarkoitettu kirje, muu postilähetys ja viesti saadaan lukea, jos se on tarpeen kyseisen vangin rikostaustaan, hänen vankeusaikaiseen käyttäytymiseensä, lähetykseen tai sen lähettäjään taikka vastaanottajaan liittyvästä syystä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Muutoin vangin kirjeenvaihtoon sovelletaan, mitä 1 §:ssä, 2 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 2 a, 3—5, 10 ja 11 §:ssä säädetään.

— —

13 luku

Tapaamiset ja muut yhteydet vankilan ulkopuolelle

2 §

Tapaamistilat ja valvonta

— —

Jäljempänä 3 §:ssä tarkoitetussa valvotussa tapaamisessa vangin ja tapaajan välinen keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa teknisellä laitteella, jos se on tarpeen kyseisen vangin rikostaustaan, hänen vankeusaikaiseen käyttäytymiseensä tai tapaajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Keskustelun kuuntelusta ja tallentamisesta on ennen toimenpiteen aloittamista ilmoitettava vangille ja tapaajalle. Varmuusosastolle sijoitetun vangin valvotun tapaamisen keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa.

16 luku

Vankilan tilojen ja vangin tarkastaminen

1 a §

Tekninen valvonta vankilassa

Vankilan alueen ja tilojen valvontaan voidaan käyttää teknistä valvontaa vankilan järjestyksen, vankilassa pitämisen varmuuden ja vankien ja muiden henkilöiden turvallisuuden ylläpitämiseksi sekä karkaamisen tai avolaitoksesta luvatta poistumisen ja rikoksen estämiseksi. Tekninen valvonta käsittää teknisellä laitteella tapahtuvan kuvan katselun ja tallentamisen. Teknistä valvontaa ei saa käyttää vankien asuinselleissä, WC-tiloissa, pukeutumistiloissa tai muissa vastaavissa paikoissa. Teknisestä valvonnasta on ilmoitettava asianmukaisella tavalla.

Teknisestä valvonnasta tapaamistiloissa säädetään 13 luvussa. Teknisestä valvonnasta tarkkailussa ja eristämistarkkailussa säädetään 18 luvussa. Työntekijän kameravalvonnasta säädetään yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 16 ja 17 §:ssä.

6 §

Henkilönkatsastus

Vangille voidaan tehdä ~~rikoksen selvittämiseksi~~ henkilönkatsastus, jos ~~vankia todennäköisin syin epäillään rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta, tai huumausaineen käyttörikoksesta on~~ *todennäköistä syytä epäillä, että vangilla on vankilassa tai sinne tullessaan kehossaan vankeuslain 9 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä aineita tai esineitä, jotka ovat omiaan aiheuttamaan vakavaa vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka vangin hengelle tai terveydelle.*

— — —— —

19 luku

Ilmoitukset ja tiedon antaminen

1 §

Ilmoitus poliisille, muulle esitutkintaviranomaiselle tai syyttäjälle

Jos vankien valvonnan tai muun Rikosseuraamuslaitoksen tehtävien hoidon yhteydessä ilmi tulleiden seikkojen nojalla on syytä epäillä rahan ja muiden maksuvälineiden tai muun omaisuuden laillista alkuperää, asiasta on ilmoitettava poliisille tai muulle esitutkintaviranomaiselle.

Vangilta peräisin olevan tai hänelle saapuneen kirjeen, muun postilähetyksen tai viestin taikka vangin puhelun tai muun sähköisen viestin sisällöstä saadaan antaa tieto poliisille, muulle esitutkintaviranomaiselle tai syyttäjälle, jos se on tarpeen rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi. Samoin edellytyksin voidaan antaa viestistä jäljennös tai tallenne. Tiedon antamisen edellytyksenä on, että tiedon vastaanottavalla viranomaisella on oikeus tiedon saamiseen.

Rikosseuraamuslaitos saa ilmoittaa poliisille, muulle esitutkintaviranomaiselle ja syyttäjälle vankien valvonnan tai muun Rikosseuraamuslaitoksen tehtävien hoidon yhteydessä ilmenneitä tietoja sellaisista tapahtumista tai henkilöistä, joiden voidaan perustellusti ~~arvioida liittyvän~~ epäillä liittyvän rikolliseen toimintaan. Tietoja ei saa kuitenkaan luovuttaa, jos sellaisen tiedon tai asiakirjan antaminen poliisille tai tietojen käyttö todisteena on laissa kielletty tai sitä on rajoitettu.

2 §

Ilmoitus etuuden myöntäneelle viranomaiselle

Jos vankien valvonnan tai muun Rikosseuraamuslaitoksen tehtävien hoidon yhteydessä ilmi tulleiden seikkojen nojalla on syytä epäillä, että vangille on perusteettomasti maksettu työttömyyskorvausta, kansaneläkettä tai muuta vastaavaa sosiaalietuutta, siitä on asian selvittämiseksi ilmoitettava etuuden myöntäneelle viranomaiselle.

20 luku

Muutoksenhaku

2 §

Muutoksenhakukielto

Vanki tai tuomittu ei saa vaatia oikaisua eikä valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

— —

7) 9 luvun 3 a §:n 2 momentissa tarkoitettua maksukortin käytön valvontaa tai 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua rahan käyttöä;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

2.

Laki

tutkintavankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tutkintavankeuslain (768/2005) 2 luvun 3 §:n 3 momentti, 5 luvun 3 §:n 1 momentti ja 9 §:n 2 momentti, 8 luvun 2 §:n 1 momentti, **2 a §:n 1 momentti**, 5 §:n 1 momentti ja 7 §:n 1 momentti ~~sekä~~ 9 luvun 1 §:n 3 momentti **sekä 11 luvun 6 §:n 1 momentti,**

sellaisina kuin niistä ovat 5 luvun 3 §:n 1 momentti ja 9 §:n 2 momentti laissa 384/2017, 8 luvun 2 §:n 1 momentti, **2 a §:n 1 momentti** ja 7 §:n 1 momentti ja 9 luvun 1 §:n 3 momentti laissa 394/2015, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 5 a ja 5 b §, 5 lukuun uusi 3 a § ja luvun 8 §:ään uusi 3 momentti, 11 luvun 1 §:ään uusi 3 momentti sekä 15 luvun 2 §:ään uusi 3 a kohta seuraavasti:

2 luku

Saapuminen vankilaan

3 §

Säännöksistä ja vankilan oloista tiedottaminen

— —

Tutkintavankien saatavilla on oltava kokoelma tutkintavankeja koskevista laeista, asetuksista ja muista säädöksistä. Tutkintavankien saatavilla on oltava myös luettelo, josta käyvät ilmi vankilaa ja sen henkilökunnan toimintaa valvovat viranomaiset sekä ihmisoikeuksien toteutumista valvovat toimielimet, joille tutkintavangilla on kansainvälisten sopimusten mukaan valitus- tai kanteluoikeus.

— —

5 a §

Etsintäkuuluttaminen

Rikosseuraamuslaitos voi etsintäkuuluttaa tutkintavangin *tutkintavankeuden toimeenpanon jatkamiseksi*, jos hän:

1) karkaa tai poistuu luvatta vankilasta tai 6 luvun 2 tai 3 §:ssä tarkoitetusta hoitopaikasta;

2) on ollut 9 luvun 14 §:n nojalla myönnetyllä luvalla vankilan ulkopuolella eikä palaa lupaehdoissa määrättynä ajankohtana taikka rikkoo muuten luvan ehtoja.

5 b §

Päätösvalta

Täytäntöönpanosta vastaava virkamies tai täytäntöönpanojohtajan määräämä muu täytäntöönpanoyksikön virkamies päättää tutkintavangin etsintäkuuluttamisesta ja sen peruuttamisesta.

5 luku

Tutkintavangin omaisuus ja tulot

3 §

Rahan ja muiden maksuvälineiden hallussapito

Tutkintavangilla ei ole oikeutta pitää hallussaan rahaa eikä rikoslain 37 luvun 12 §:ssä tarkoitettuja muita maksuvälineitä. Tutkintavangin käyttöön ~~voidaan kuitenkin antaa~~ *annetaan kuitenkin* Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymä maksukortti. Tutkintavangin hallussa olevat rahat ja muut maksuvälineet otetaan vankilassa säilytettäviksi, talletetaan Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymälle maksukortille tai talletetaan vangin kustannuksella hänen tililleen pankkiin.

— —

3 a §

Maksukortin käytön valvonta

Tutkintavangille annetun Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymän maksukortin käyttöä voidaan valvoa tavanomaisesta maksuliikenteestä poikkeavien maksutapahtumien havainnoimiseksi, siten että valvonta kohdistetaan yksinomaan maksutapahtumien lukumäärään ja rahamäärään.

Jos 1 momentin mukaisessa valvonnassa havaitaan tavanomaisesta maksuliikenteestä poikkeavia maksutapahtumia tai jos se on ~~muusta syystä~~ ~~tarpeen,~~ *Rikosseuraamuslaitoksen muun toiminnan yhteydessä ilmenneestä syystä taikka muulta viranomaiselta tulleen tiedon johdosta välttämätöntä* maksukortin käyttöä voidaan tapauskohtaisen päätöksen perusteella valvoa, siten että valvonta kohdistetaan ~~kaikkiin maksukortin käyttöä koskeviin~~ *tutkintavangin maksukortin tili*tietoihin. Edellytyksenä on lisäksi, että valvonta on ~~tarpeen~~ *välttämätöntä* rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka *tutkinta*vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Päätös voidaan tehdä enintään kuukauden määräajaksi kerrallaan.

8 §

Päätösvalta

— —

Edellä 3 a §:n 2 momentissa tarkoitetusta Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymän maksukortin käytön valvonnasta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies taikka hänen tällaisiin tehtäviin erikseen nimeämänsä ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

9 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

— —

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö antaa tarkemmat määräykset:

1) tutkintavangin käyttöön annettavan maksukortin ominaisuuksista, käyttöön antamisesta, säilyttämisestä ja käytöstä;

2) omaisuuden säilyttämisestä, lähettämisestä ja hävittämisestä;

3) omaisuusluettelosta ja siitä, mitä omaisuutta luetteloon merkitään;

4) vankeuslain 9 luvun 6 §:ssä tarkoitetun provision maksamisesta ja provision määrästä sekä mainitussa pykälässä tarkoitetun toimintarahan suorittamatta jättämisestä.

8 luku

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä

2 §

Viestin lukeminen ja jäljennöksen ottaminen

Tutkintavangille saapunut tai tutkintavangilta peräisin oleva kirje, muu postilähetys ja viesti saadaan lukea, jos se on tarpeen kyseisen tutkintavangin rikostaustaan, hänen tutkintavankeusaikaiseen käyttäytymiseensä, lähetykseen tai sen lähettäjään taikka vastaanottajaan liittyvästä perustellusta syystä tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi, rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Lukemiseen oikeuttava päätös voidaan tehdä enintään kahden viikon määräajaksi kerrallaan.

— —

2 a §

Lukemisesta ilmoittaminen

Jos tutkintavangille saapunut tai häneltä peräisin oleva kirje, muu postilähetys tai viesti luetaan, lukemisesta ja lukemisen perusteesta on viipymättä annettava tieto tutkintavangille. Ilmoittamista voidaan lykätä, jos se on tarpeen rikoksen estämiseksi ~~tai selvittämiseksi~~, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Ilmoitus lukemisesta ja sen perusteesta on kuitenkin annettava kahden viikon kuluessa lukemisesta tai, jos tutkintavanki vapautetaan ennen mainittua määräaikaa, viimeistään tutkintavangin vapautuessa, jollei muusta lainsäädännöstä muuta johdu.

— —

5 §

Kirjeen tai postilähetyksen pidättäminen

Tutkintavangin lähettämä tai hänelle saapunut kirje, muu postilähetys tai viesti saadaan pidättää, jos sen perille toimittaminen vaarantaa tutkintavankeuden tarkoituksen tai jos pidättäminen on tarpeen rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi.

— —

7 §

Puhelun kuunteleminen ja tallentaminen

Tutkintavangin puhelua saadaan kuunnella ja puhelu tallentaa, jos se on tarpeen kyseisen tutkintavangin rikostaustaan, hänen tutkintavankeusaikaiseen käyttäytymiseensä tai puhelun vastaanottajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi, tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi.

— —

9 luku

Tapaamiset ja muut yhteydet vankilan ulkopuolelle

1 §

Tapaaminen

— —

Tutkintavangin ja tapaajan välinen keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa teknisellä laitteella, jos se on tarpeen kyseisen tutkintavangin rikostaustaan, hänen tutkintavankeusaikaiseen käyttäytymiseensä tai tapaajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi, tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Keskustelun kuuntelusta ja tallentamisesta on ennen toimenpiteen aloittamista ilmoitettava tutkintavangille ja tapaajalle.

— —

11 luku

Vankilan tilojen ja tutkintavangin tarkastaminen

1 §

Valvonta vankilassa

— —

Tutkintavankeuden toimeenpanossa sovelletaan vankeuslain 16 luvun 1 a §:n säännöksiä teknisestä valvonnasta vankilassa.

6 §

Henkilönkatsastus

Tutkintavangille voidaan tehdä ~~rikoksen selvittämiseksi~~ henkilönkatsastus, jos ~~tutkintavankia todennäköisin syin epäillään rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta, tai huumausaineen käyttörikoksesta~~ *on todennäköistä syytä epäillä, että tutkintavangilla on vankilassa tai sinne tullessaan kehossaan tutkintavankeuslain 5 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä aineita tai esineitä, jotka ovat omiaan aiheuttamaan vakavaa vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka vangin hengelle tai terveydelle.*

— —

15 luku

Muutoksenhaku

2 §

Muutoksenhakukielto

Tutkintavanki ei saa vaatia oikaisua eikä valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

— —

3 a) 5 luvun 3 a §:n 2 momentissa tarkoitettua maksukortin käytön valvontaa;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

3.

Laki

henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain (1069/2015) 24 §:n 1 momentti, *muutetaan* 8 §,14 §:n 1 **ja 2** momentti sekä 20, 21 ja 26 § sekä
lisätään 7 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 17/2016, uusi 5 ja 6 momentti ~~sekä~~ lakiin uusi 29 a § **sekä 34 §:ään uusi 7 momentti** seuraavasti:

7 §

Valvonta- ja toimintarekisteri

— —
Valvonta- ja toimintarekisteri sisältää myös sellaisia tietoja tapahtumista tai henkilöistä, joiden voidaan olosuhteiden taikka henkilön käyttäytymisen vuoksi perustellusti arvioida olevan laitosjärjestyksen ja laitosturvallisuuden ylläpitämisen kannalta merkityksellisiä. *Tietoihin voisi sisältyä myös vankeuslain 16 luvun 1 a §:ssä tarkoitettuun valvontaan liittyviä tallenteita, jos ne ovat välttämättömiä laitosjärjestyksen ja laitosturvallisuuden ylläpitämiseksi.”*

Tietoja talletettaessa niihin on liitettävä arvio tietojen luotettavuudesta ja oikeellisuudesta, jos se on mahdollista.

8 §

Turvallisuustietorekisteri

Turvallisuustietorekisteri sisältää vankeusrangaistuksen aikaisten rikosten estämiseen tai laitosturvallisuuden ylläpitämiseen liittyviä tietoja *vangeista* ja Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otetuista henkilöistä, joiden voidaan perustellusti ~~olettaa~~ epäillä syyllistyvän rikokseen, josta laissa säädetty ankarin rangaistus on vankeutta. Rekisteri voi sisältää tietoja myös poikkeuksellisista turvallisuutta vaarantavista tapahtumista vankilassa.

Turvallisuustietorekisteri voi sisältää 4 §:ssä tarkoitettujen henkilön yksilöintitietojen lisäksi 1 momentissa tarkoitettuun epäilyyn sekä 2 momentissa tarkoitettuun tapahtumaan liittyviä:

1) vankeuslain 9 luvun 3 a §:ssä sekä tutkintavankeuslain 5 luvun 3 a §:ssä säädettyyn maksukortin käytön valvontaan liittyviä tietoja;

2) vankeuslain 12 ja 13 luvussa sekä tutkintavankeuslain 8 ja 9 luvussa säädettyihin kirjeenvaihtoon sekä tapaamisiin, puheluihin, internetin käyttöön ja muihin teleyhteyksiin liittyviä tietoja;

3) vankeuslain 16 ja 17 luvussa sekä tutkintavankeuslain 11 ja 12 luvussa tarkoitettuihin tarkastuksiin liittyviä tietoja;

4) vankeuslain 16 luvun 1 *ja 1 a* §:ssä tarkoitetussa valvonnassa saatuja tietoja;

5) Rikosseuraamuslaitoksen muiden viranomaisten rekistereistä saamia rekisteröityyn liitettävissä olevia tietoja;

6) muulta viranomaiselta tai yksityiseltä henkilöltä saatuja vihjetietoja.

Rikosseuraamuslaitos saa käsitellä muuta henkilöä kuin Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otettua koskevaa rekisterin käyttötarkoituksen kannalta välttämätöntä 1, 2 ja 5 –kohdassa tarkoitettua tietoa, jos henkilön voidaan perustellusti epäillä syyllistyvän rikokseen, josta laissa säädetty ankarin rangaistus on vankeutta tai vaarantavan vankilan turvallisuutta.

Peruste henkilön rekisteröimiselle turvallisuustietorekisteriin tulee kirjata.

Tietoja talletettaessa niihin on liitettävä arvio tietojen antajan luotettavuudesta ja tietojen oikeellisuudesta, jos se on mahdollista.

3 luku

Tietojen käsittelyn periaatteet

14 §

Tietojen luovuttaminen poliisille, Maahanmuuttovirastolle ja vastaanottokeskukselle

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja muualla laissa säädetään, Rikosseuraamuslaitos voi salassapitosäännösten estämättä *pyynnöstä* ja myös oma-aloitteisesti luovuttaa poliisille rikoksesta epäiltyä, tuomittua, vankia, Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otettua ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa koskevat seuraavat yksilöidyt tiedot, jos tiedot ovat tarpeen rikosten estämiseksi, paljastamiseksi, selvittämiseksi tai syyteharkintaan saattamiseksi, etsintäkuulutetun henkilön kiinniottamiseksi taikka henkilön luotettavuutta edellyttävää poliisin lupaa tai hyväksyntää varten:

1) 4 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut yksilöintitiedot;

2) täytäntöönpanorekisterissä olevat tiedot rikoksista ja tuomioista, tutkintavangin erillään pitämisen ja yhteydenpitomahdollisuuksien rajoittamisen tarpeesta sekä muista häntä koskevista erityisistä määräyksistä sekä rangaistuksen täytäntöönpanon tai tutkintavankeuden toimeenpanon alkamisesta ja päättymisestä;

3) yhdyskuntaseuraamusrekisterissä olevat tiedot yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanoa varten laaditun suunnitelman sisällöstä ja ehdoista sekä yhdyskuntaseuraamusta suorittavan täytäntöönpanoon liittyvien ehtojen rikkomisesta;

4) valvonta- ja toimintarekisterissä olevat tiedot vangin ja Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otetun sijoittamisesta Rikosseuraamuslaitoksessa, yhteyksistä Rikosseuraamuslaitoksen yksikön ulkopuolelle sekä karkaamisesta ja avolaitoksesta luvatta poistumisesta, poistumislupa-, opintolupa- ja siviilityölupaehtojen rikkomisesta sekä Rikosseuraamuslaitoksen yksikön ulkopuoliseen laitokseen sijoittamiseen liittyvien ehtojen rikkomisesta.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja muualla laissa säädetään, Rikosseuraamuslaitos voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa poliisille ja Maahanmuuttovirastolle rikoksesta epäiltyä, tuomittua, vankia, Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otettua ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa koskevat seuraavat tiedot, jos tiedot ovat tarpeen maassa oleskelua, kansainvälistä suojelua, maasta poistamista, kansalaisuutta, maahantulokieltoon määräämistä tai maahantulokiellon peruuttamista koskevan asian käsittelemiseksi:

1) täytäntöönpanorekisterissä olevat tiedot rikoksista ja tuomioista sekä rangaistuksen täytäntöönpanon tai tutkintavankeuden toimeenpanon alkamisesta tai päättymisestä;

2) yhdyskuntaseuraamusrekisterissä olevat tiedot yhdyskuntaseuraamusta suorittavan täytäntöönpanoon liittyvien ehtojen rikkomisesta;

3) valvonta- ja toimintarekisterissä olevat tiedot vangin ja Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otetun ***sijoittamisesta Rikosseuraamuslaitoksessa,*** karkaamisesta ja avolaitoksesta luvatta poistumisesta, poistumislupa-, opintolupa- ja siviilityölupaehtojen rikkomisesta sekä Rikosseuraamuslaitoksen yksikön ulkopuoliseen laitokseen sijoittamiseen liittyvien ehtojen rikkomisesta.

— —

20 §

Tietojen luovuttaminen Tullille

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja muualla laissa säädetään, Rikosseuraamuslaitos voi salassapitosäännösten estämättä *pyynnöstä* ja myös oma-aloitteisesti luovuttaa Tullille rikoksesta epäiltyä, tuomittua, vankia, Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otettua ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa koskevat seuraavat tiedot, jos tiedot ovat tarpeen rikoksen estämiseksi, paljastamiseksi, selvittämiseksi tai syyteharkintaan saattamiseksi:

1) 4 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut yksilöintitiedot;

2) täytäntöönpanorekisterissä olevat tiedot rikoksista ja tuomioista sekä rangaistuksen täytäntöönpanon tai tutkintavankeuden toimeenpanon alkamisesta ja päättymisestä;

3) yhdyskuntaseuraamusrekisterissä olevat tiedot yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanoa varten laaditun suunnitelman sisällöstä ja ehdoista sekä yhdyskuntaseuraamusta suorittavan täytäntöönpanoon liittyvien ehtojen rikkomisesta;

4) valvonta- ja toimintarekisterissä olevat tiedot vangin ja Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otetun sijoittamisesta Rikosseuraamuslaitoksessa, yhteyksistä Rikosseuraamuslaitoksen yksikön ulkopuolelle sekä karkaamisesta ja avolaitoksesta luvatta poistumisesta, poistumislupa-, opintolupa- ja siviilityölupaehtojen rikkomisesta sekä Rikosseuraamuslaitoksen yksikön ulkopuoliseen laitokseen sijoittamiseen liittyvien ehtojen rikkomisesta.

21 §

Tietojen luovuttaminen Rajavartiolaitokselle

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja muualla laissa säädetään, Rikosseuraamuslaitos voi salassapitosäännösten estämättä *pyynnöstä* ja myös oma-aloitteisesti luovuttaa Rajavartiolaitokselle rikoksesta epäiltyä, tuomittua, vankia, Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otettua ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa koskevat seuraavat tiedot, jos tiedot ovat tarpeen rajavalvontaa varten, ***henkilön maasta poistamiseksi***, henkilöiden tavoittamiseksi taikka rikoksen estämiseksi, paljastamiseksi, selvittämiseksi tai syyteharkintaan saattamiseksi taikka henkilön luotettavuutta edellyttävää rajavartiolaitoksen lupaa tai hyväksyntää varten:

1) 4 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut yksilöintitiedot;

2) täytäntöönpanorekisterissä olevat tiedot rikoksista ja tuomioista sekä rangaistuksen täytäntöönpanon tai tutkintavankeuden toimeenpanon alkamisesta ja päättymisestä;

3) yhdyskuntaseuraamusrekisterissä olevat tiedot yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanoa varten laaditun suunnitelman sisällöstä ja ehdoista sekä yhdyskuntaseuraamusta suorittavan täytäntöönpanoon liittyvien ehtojen rikkomisesta;

4) valvonta- ja toimintarekisterissä olevat tiedot vangin ja Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otetun sijoittamisesta Rikosseuraamuslaitoksessa, yhteyksistä Rikosseuraamuslaitoksen yksikön ulkopuolelle sekä karkaamisesta ja avolaitoksesta luvatta poistumisesta, poistumislupa-, opintolupa- ja siviilityölupaehtojen rikkomisesta sekä Rikosseuraamuslaitoksen yksikön ulkopuoliseen laitokseen sijoittamiseen liittyvien ehtojen rikkomisesta.

26 §

Tietojen luovuttaminen turvallisuustietorekisteristä

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja muualla laissa säädetään, Rikosseuraamuslaitos voi salassapitosäännösten estämättä *pyynnöstä* ja myös oma-aloitteisesti luovuttaa poliisille, pääesikunnalle, Tullille ja Rajavartiolaitokselle turvallisuustietorekisterin tietoja, jotka ovat välttämättömiä turvallisuustietorekisterin mukaisiin käyttötarkoituksiin. Tietoa luovutettaessa on ilmoitettava, kuinka luotettava tieto on.

Tietojen luovuttamisesta päättää rekisterinpitäjä tai sen määräämä Rikosseuraamuslaitoksen virkamies.

29 a §

Oikeus saada tietoja ~~maksukortin myöntäjältä tai maksun välittäjänä toimivalta~~ ***maksupalvelun tarjoajalta***

Rikosseuraamuslaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksukortin myöntäneeltä tai maksun välittäjänä toimivalta ~~maksulaitokselta~~ *maksupalvelun tarjoajalta* välttämättömät tiedot Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymän maksukortin ~~käytön hallinnointia~~ *käyttöön liittyviä vankeuslain 9 luvun 3 ja 4 §:ssä ja tutkintavankeuslain 5 luvun 3 ja 4 §:ssä säädettyjä tehtäviä* varten sekä maksukortin vankeuslain 9 luvun 3 a §:n ja tutkintavankeuslain 5 luvun 3 a §:n mukaista maksutapahtumien valvontaa varten.

Mitä edellä 1 momentissa on tiedonsaantioikeuden osalta säädetty, sovelletaan myös Suomeen maksupalveluja tarjoaviin ulkomaisiin ***maksupalvelun tarjoajiin*** *~~maksulaitoksiin tai ulkomaisiin luottolaitoksiin.~~*

34 §

Tietojen tarkistaminen ja poistaminen rekisteristä

— —

Teknisen valvonnan tallenteet on hävitettävä viimeistään kuukauden kuluttua tallentamisen päättymisestä, jollei niiden säilyttäminen ole välttämätöntä 7 tai 8 §:ssä säädettyyn tarkoitukseen.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

4.

Laki

poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annettuun lakiin (687/2009) uusi 6 a § seuraavasti:

6 a §

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen osallistuminen PTR-rikostiedusteluyksikön toimintaan

Rikosseuraamuslaitoksen virkamies voi osallistua PTR-rikostiedusteluyksikön toimintaan, jos se on tarpeen vankeusrangaistuksen aikaisten rikosten estämiseksi tai laitosturvallisuuden ylläpitämiseksi.
Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen toimivallasta säädetään vankeuslaissa (767/2005) ja tutkintavankeuslaissa (768/2005). Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen oikeudesta käsitellä henkilötietoja PTR-rikostiedusteluyksikössä säädetään henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetussa laissa (1069/2015).

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____